

מרגליות מדה כנגד מדה

"שכל מידותיו של הקב"ה - מדה כנגד מדה" (סנהדרין דף צ.). "במדה שאדם מודד - בה מודדין לו" (סוטה דף ח.).

1

בס"ד | גיליון 73

פרשת צו

התשפ"ב

בפרשה ובדף היומי מתוך סדרת רב המכר "מדה כנגד מדה" בתנ"ך ובדברי חז"ל

מדה כנגד מדה - סיפור מגדולי ישראל

כל המתגאה נידון באש

ויקרא ו' ב': "צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה הוא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו".

ויקרא רבה (ז' ו'): "א"ר לוי נימוס וקלוסיס הוא שכל המתגאה אינו נידון אלא באש, שנאמר: 'היא העולה על מוקדה', דור המבול ע"י שנתגאו ואמרו (איוב כ"א) 'מה ש-ד-י כי נעבדנו' וגו' לא נדונו אלא באש, שנאמר (שם ו) 'בעת יזורבו נצמתו'".

טעם שהמתגאה אינו נידון אלא באש, לפי שאמרו חז"ל בסנהדרין (דף לח.) למה נברא אדם באחרונה שאם יתגאה אומר לו יתוש קדמך במעשה בראשית, והמתגאה סובר דמה שנברא באחרונה הוא יותר מעלה, וכיוון שהאש נברא במוצאי שבת (פסחים דף נד.) אחר בריאת האדם, לכן נדון בה והוא מדה כנגד מדה ממש (פנים יפות פ' צו).

(רבי יוסף חיים ילזו זצ"ל, הובא בכתב עת זכור לאברהם, עמוד רס"ח מערכת ג')

אש כנגד גאווה

ויקרא ו' ב': "צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה הוא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו".

"חז"ל אמרו הוא העולה על מוקדה, כל המתגאה נידון באש, ואפשר לומר, אשר זה מדה כנגד מדה, כי אף שהגאווה היא מדה מגונה מאד, בכל זאת נחוצה היא לפעמים, גם לעבודת השם, כאמור ויגבה לבו בדרכי ה', (ד"ה ב' י"ז) וכן פירשו, 'הגאווה והגדולה לחי העולמים', כלומר מדות אלו, טובות הנה רק כשישתמש בהן לשם שמים. ובבחינה זאת, היא גם האש, האש היא אחד מהדברים, היותר נחוצים, לקיום האדם, בלעדיה לא יוכל להתקיים, אבל הוי ואבוי לו לאדם, אם תצא האש מגדרה. ולכן אם משתמש האדם, במדת הגאווה, שלא לשם שמים, נידון בצדק באש, כלומר, כמו שהוא עבר הגבול, והשתמש בהגאווה, שלא במדה היאותה, כן יעשה לו, כי אז תצא האש מגבולה, ותלהט את כל אשר לו".

(הדרש והעיון, הובא בליקוטי בתר ליקוטי עמוד ל"ד)

על מה נגזרה גזירת שריפת התלמוד בצרפת. באותו מקום ששרפו את 'מורה הנבוכים' וספר 'המדע', נשרפו ספרי התלמוד

ויקרא ז' ט': "... באש ישרף..."

"בספר חמדה גנוזה (עמוד י"ח) ובספר קובץ תשובות הרמב"ם (ח"ג אגרות קנאות עמוד י"ד, מעוטר בהסכמת רבי שאול מאסטרדאם זצ"ל בעל בנין אריאל) נדפס מכתב מרבינו הלל מווירונא ז"ל שכתב הטעם שנגזרה גזירה הרעה של שריפת התלמוד בצרפת, וזה תוכן דבריו:

ארבעים יום לפני שריפת התלמוד, קמו כמה מחכמי צרפת וערערו על ספר 'מורה הנבוכים' וספר 'המדע' לרבינו הגדול הרמב"ם ז"ל, והוציאו שם רע כאילו יש דברי מינות וכפירה בספרים הנ"ל, ולכן גזרו חכמי צרפת לשרוף ספרי הרמב"ם, והביאו כל ספרי הרמב"ם אל כיכר העיר פאריז ונתנום למאכולת אש אח"ל. ולא דיים ששרפו וביזו כל הספרים במדורת אש, גם העיזו להצית את האש מן הנר הגדול שהיה דולק בבית תיפלתם של הכומרים בפאריז, כדי להבזות את ספרי הרמב"ם ז"ל.

וה' יתברך משמים השקיף, וישלח בקהילת צרפת חרון אפו וחמתו, לקנא קנאות לכבוד רבינו הרמב"ם ז"ל וספריו הקדושים, ולא נשא פנים לכבוד תורתו וספרי התלמוד, ואחר ארבעים יום של שריפת ספרי הרמב"ם נגזרה גזירת 'שריפת התלמוד', ובאותו מקום עצמו נשרפו ספרי התלמוד, ונתערב אפר ספרי התלמוד באפר ספר 'מורה הנבוכים' וספר 'המדע', כי עדיין היה האפר במקום".

(אוצר פלאות התורה, במדבר עמוד תרס"ב)

מרגליות מדה כנגד מדה

"שכל מידותיו של הקב"ה - מדה כנגד מדה" (סנהדרין דף צ.א). "במדה שאדם מודד - בה מודדין לו" (סוטה דף ח.א)

2

בס"ד | גיליון 73

פרשת צו

התשפ"ב

בפרשה ובדף היומי מתוך סדרת רב המכר "מדה כנגד מדה" בתנ"ך ובדברי חז"ל

מדוע בכל קרבן מקריבים את הדם ואת החלב

ויקרא ז' ב-ג': "במקום אשר ישחטו את העלה ישחטו את האשם ואת דמו יזרק על המזבח סביב: ואת כל חלבו יקריב ממנו את האלה ואת החלב המכסה את הקרב".

בכל הקורבנות יש לזרוק על המזבח את הדם של הקרבן, ויש להקריב על המזבח את החלב. מדוע?

החלב והדם מסמלים שני כוחות ממנוגדים המוטבעים באדם משחר ימיו: זריזות ועצלנות. בכל אדם ישנו כוח הזריזות, שהוא משתמש בו לדברים שהוא חפץ בהם, ובכל אדם ישנה גם תכונת העצלנות, הבאה לידי ביטוי בהימנעות מעשייה.

הקב"ה נטע באדם תכונות אלו כדי שישתמש בהם באופן המתאים – לעשיית מצוות ישתמש בתכונת הזריזות, ולהימנעות מאיסורים ישתמש בתכונת העצלנות.

החלב הצמיגי, שומן כבד, מייצג את העצלנות, את הכבדות. ואילו הדם, שתנועתו היא חיוו, אינו פוסק מלנוע לרגע, ומשכך, הוא מסמל את הזריזות.

החוטא שנכשל באי-קיום מצוה או בעשיית עבירה, החליף בין התכונות. בזריזות הוא השתמש כדי לעשות דברים לא-ראויים, ובעצלנות הוא השתמש כדי לא לעשות את הדברים הראויים.

האיש שהחליף את העצלנות בזריזות מביא קרבן לבית המקדש, ומקריב על המזבח לכפרה את החלב ואת הדם המסמלים תכונות אלו שהוא החליפן.

(ע"פ שער בת רבים)

הנזהר מלאכול מאכלות אסורות יזכה לאכול בסעודה לצדיקים לעתיד לבוא. אכילה כנגד אכילה

ויקרא ז' כ"ד: "וחלב נבלה וְחֶלֶב טֶרֶף יַעֲשֶׂה לְכָל מְלֹאכָה וְאָכַל לֹא תֹאכְלֶהוּ".

"אמר רבי ברכיה בשם רבי יצחק: אריסטוון (סעודה גדולה) עתיד הקב"ה לעשות לעבדיו הצדיקים לעתיד לבוא, וכל מי שלא אכל נבלות בעולם הזה, זוכה לראותו לעוה"ב, ה"ה"ד (ויקרא ז' כ"ד): 'וחלב נבלה וחלב טריפה יעשה לכל מלאכה ואכול לא תאכלוהו' בשביל שתאכלו ממנו לעתיד לבוא, לפיכך משה מזהיר לישראל ואומר להם: 'זאת החיה אשר תאכלו'".

(ויקרא רבה י"ג ג')

מדה כנגד מדה בדף היומי

להיטות אחר העבירה ועונשה

יבמות (דף טז): "נשים בציון ענו בתולות בערי יהודה".

"נשים בציון ענו מה ת"ל? אלא כך אמר הקב"ה: אתם להוטים אחר הערוה, חייכם שאני מביא עליכם אומה שאינה מבקשת מכם לא כסף ולא זהב, ה"ה"ד (ישעיה י"ג): הנני מעיר עליהם את מדי אשר כסף לא יחשו בו וזהב לא יחפצו בו, ומה מבקשת מכם (שם) וקשתות נערים תרטשנה ופרי בטן לא ירחמו וגו', אל יד הגא סריס המלך שומר הנשים מחוי היה ממונה על הבתולות ודכוותיה אל יד שעשגז סריס המלך שומר הפלגשים שחוף היה והיה ממונה על הנשים".

(אסתר רבה פרשה ה' ג')

"נשים בציון ענו אוי. כי איש את אשת רעהו טמאו וזנו. אוי מה היה לנ"ה (קניות לתשעה באב).

"נשים, שהיו נשואות לאנשים, ענו בירושלים. אוי ושלם ה' מדה כנגד מדה כי טמאו בזנות איש את אשת רעהו. אמה"ל".

(קול ברמה)

לרפואת: **בן ציון בן חיה** ★ עילוי נשמת: **אפרים ב"ר אברהם ברוך זצ"ל**, הר"ר ברוך ב"ר יוסף
להנצחות, הקדשות ופרטים על הספרים **054-251-0336** קו אמריקאי: **646-340-5403**
דוא"ל **ap@torah24-7.com** אתר **https://torah24-7.com/SEFORIM-HEBREW/**

